

POSTANOWIENIE

25 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 25 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku R.L. i K.L.

z udziałem A.G.

o zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej R.L. i K.L.

od postanowienia Sądu Okręgowego we Włocławku

z 15 listopada 2024 r., I 1 Ca 89/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 7 listopada 2023 r. Sąd Rejonowy we Włocławku po rozpoznaniu sprawy z wniosku R.L. i K.L. z udziałem A.G. postanowił dokonać zniesienia współwłasności nieruchomości zabudowanej położonej w W. przy ul. [...], stanowiącej działkę nr [...] o powierzchni 0,1244 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w W. urządzona jest Księga Wieczysta nr [...], w której ujawnieni jako współwłaściciele są R.L. i K.L. we wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej w udziale do 1/8 części oraz A.G. w udziale do 14/16 części o wartości 557300 zł – w ten sposób, że przyznał uczestniczce A.G. na wyłączną własność opisaną wyżej nieruchomość (pkt 1); zasądził od uczestniczki A.G. solidarnie na rzecz wnioskodawców R.L. i K.L. 69 662,50 zł tytułem spłaty, płatną w terminie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami za

opóźnienie w przypadku uchybienia w płatności (pkt 2); nakazał wnioskodawcom wydać uczestniczące nieruchomości opisaną w pkt 1 w stanie wolnym od osób i rzeczy prawa ich reprezentujących w terminie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia (pkt 3); oddalił wnioski w pozostałym zakresie (pkt 4) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 5-7).

Postanowieniem z 15 listopada 2024 r. Sąd Okręgowy we Włocławku oddalił apelację wnioskodawców.

Wnioskodawcy wnieśli skargę kasacyjną, w której zaskarżyli postanowienie Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołali się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej oraz na potrzebę wykładni art. 211 k.c. i 212 § 2 k.c., które budzą wątpliwości w orzecznictwie w zakresie możliwości uznania konfliktu współwłaścicieli za negatywną przesłankę podziału fizycznego rzeczy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem

rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w określonej sprawie i nie zachodzi potrzeba jego zmiany.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że preferowany przez ustawodawcę podział fizyczny nieruchomości przez wyodrębnienie własności lokali w budynku znajdującym się na tej nieruchomości, doznaje ograniczeń w sytuacji, gdy pomiędzy współwłaścicielami istnieje poważny konflikt (postanowienie SN z 4 lipca 2019 r., IV CSK 43/18). Chociaż konflikt taki co do zasady nie stanowi bezwzględnej negatywnej przesłanki do dokonania zniesienia współwłasności przez podział fizyczny rzeczy, czynnik ten może i powinien być rozważany w aspekcie zgodności podziału rzeczy z jej społeczno-gospodarczym przeznaczeniem oraz przy uwzględnieniu faktu, że z powodu poważnego skonfliktowania współwłaścicieli rzecz nie będzie mogła być po podziale wykorzystywana w sposób odpowiadający jej przeznaczeniu. Uwzględnienie całokształtu okoliczności faktycznych występujących w konkretnym przypadku może uzasadniać odstępnie przez sąd *meriti* od jej fizycznego podziału na rzecz przyznania rzeczy jednemu ze współwłaścicieli, z obowiązkiem spłaty na rzecz drugiego współwłaściciela albo zniesienie współwłasności rzeczy przez jej sprzedaż (postanowienie z 8 marca 2023 r., I CSK 4705/22). Dotyczy to w szczególności tych wszystkich sytuacji, gdy podział zabudowanej nieruchomości w celu zniesienia współwłasności polega na wyodrębnieniu własności lokali (tj. gdy utrzymuje się współwłasność działki gruntu

oraz wszystkich części domu służących do wspólnego użytku stron). W takiej sytuacji jedynie podział „pionowy” budynku wraz z gruntem (całkowicie znoszący wspólność) eliminuje znaczenie osobistych animozji między stronami dla korzystania przez nie z powstałych przez podział nieruchomości (postanowienie SN z 12 maja 2016 r., I CSK 426/15).

Przechodząc do oceny twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), należy przypomnieć, że zachodzi ona wówczas, gdy z treści skargi bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań wynika, że wadliwości przytoczone w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Konieczne jest w związku z tym wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającej na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 r., nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Wymaga przy tym podkreślenia, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Wynikająca z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ma charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna jest zasadna w stopniu „oczywistym”, jeżeli można ją stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez potrzeby pogłębionego badania okoliczności sprawy (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, że jest ona oczywiście uzasadniona w przyjętym wyżej rozumieniu, co wyjaśniono już we wcześniejszych uwagach. Dodatkowo należy podnieść, że oparcie skargi kasacyjnej na przesłankach z art. 398⁹ § 1

pkt 2 i 4 k.p.c. jest obarczone logiczną sprzecznością, ponieważ skarga kasacyjna – w zakresie tych samych okoliczności – nie może jednocześnie zawierać wątpliwości interpretacyjnych i być oczywiście uzasadniona.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

A.G.]

[r.g.]